

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

Кафедра теорії та історії соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

«26» 06 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Студії з сучасної соціології

для здобувачів вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 Соціологія
освітній рівень доктор філософії
освітня програма Соціологія
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2019/2020
Рік навчання	1
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: проф. Куценко О.Д., проф. Судаков В.І.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

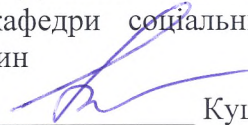
Розробники:

Куценко О.Д., доктор соц. наук, професор, завідувачка кафедри соціальних структур та соціальних відносин

Судаков В.І., доктор соц. наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

_____ Куценко О.Д.

Протокол № 13 від « 3 » 06 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії та історії соціології

_____ Судаков В.І.

Протокол № 20 від « 13 » грудня 2019 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від « 20 » 06 2019 року № 8

Голова науково-методичної комісії _____ Петренко-Лисак А.О.

« 20 » 06 2019 року

1. Мета дисципліни – формування системи сучасних соціологічних знань, необхідних для самостійного проведення наукового дослідження, обґрунтування наукової проблеми та ступеня її розробленості і актуальності, теоретико-методологічних засад дослідження, здійснення коректного теоретичного узагальнення результатів дослідження.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. *Знати історію розвитку світової та української соціології.*
2. *Знати та вміти критично оцінювати евристичний потенціал класичних та посткласичних соціологічних парадигм.*
3. *Володіти навичками критичного аналізу та роботи з англійською науковою літературою.*

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна спрямована на поглиблення і систематизацію знання аспірантів про сучасні тенденції розвитку соціологічного пізнання в його предметному і теоретико-методологічному аспектах дослідницьких позицій стосовно типології та специфіки соціальних взаємодій та комунікацій. Особлива увага при вивченні дисципліни надається розгляду основних онтологічних стимулів сучасної трансформації теоретичного базису та предметного поля соціології, змісту її пізнавальних та практичних функцій; сучасним тенденціям концептуальної диференціації соціологічного знання; змісту новітніх пізнавальних стратегій аналізу онтологічної специфіки суспільного життя, соціальних взаємодій та комунікацій. Опанування дисципліни сприятиме формуванню у аспірантів цілісної картини новітніх тематичних і теоретичних стратегій в соціології та вміння здійснювати їх обґрунтований вибір для проведення самостійного наукового дослідження.

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Поглиблення розуміння аспірантами сучасних тематичних і теоретичних стратегій соціологічного пізнання, когнітивних орієнтацій сучасної соціології;
- Розвиток вмінь конструювати теоретично-спрямоване соціологічне дослідження та практично застосовувати теорії при плануванні дисертаційної роботи.
- Формування вмінь застосовувати теорії та здійснювати теоретичні узагальнення результатів емпіричних досліджень і досліджень, спрямованих даними;
- Розвиток вміння написання наукових текстів різного жанру (тези наукової доповіді, наукова стаття, проект наукового дослідження, дисертація).

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку галузей науки і соціального життя (ЗК.1.2)
- Здатність написання українською та іноземними мовами власних наукових творів різного жанру (наукова стаття, розділ монографії, дисертація, автореферат, наукова доповідь, проект науково-дослідної роботи, грантова пропозиція, звіт з наукової роботи тощо) (ЗК2.2)
- Вміння бути чутливими до соціальних проблем суспільства, оцінювати соціальні наслідки управлінських рішень (ЗК6.1)
- Вміння формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири і потреби сучасного суспільства, а також стан її наукової розробки (ФК1.1)
- Вміння використовувати існуючі та створювати власні теоретичні моделі (об'єкт-теорії) в соціологічному дослідженні (ФК3.1)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	Розуміти сучасні тематичні та теоретичні стратегії соціологічного пізнання в світовій соціології	Лекція-дискусія, каскадна дискусія, мозковий штурм	Участь у дискусії; аналітичний огляд, рецензія	15
2.1	Оцінювати та обґрунтовувати теоретичну базу наукового дослідження, зокрема, для своєї дисертаційної роботи	Кейс-метод, науково-дослід. метод	Аналітичний огляд, фрагмент тексту дисертації	15
2.2	Обґрунтовувати наукову проблему та аналітично визначати стан її наукової розробленості	Практичне заняття, самостійна робота, наук.-дослідн. метод	Фрагмент тексту дисертації; презентація; участь у дискусії	20
2.3	Створювати теоретичні моделі в соціологічному дослідженні	Лекція, практичне, самостійна робота	Фрагмент тексту дисертації; участь у дискусії	20
3.1	Створювати наукові тексти в жанрі проекту наукового дослідження, тез наукової доповіді, наукової статті	Практичне заняття, самостійна робота	Тези наукової доповіді; дизайн наукової статті; презентація	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	2.2	2.3	3.1
Програмні результати навчання (назва)					
Уміти з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки і соціального життя (прн 2)	+	+			
Уміти кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях (прн 4)	+	+			+
Вміти бути чутливими до соціальних проблем суспільства, вміти оцінювати соціальні наслідки управлінських рішень, соціальних і техніко-технологічних процесів (прн 16)			+		
Вміти формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири і потреби сучасного суспільства, а також стан її наукової розробки (прн 17)	+		+		
Вміти використовувати існуючі та створювати власні теоретичні моделі (об'єкт-теорії) в соціологічному дослідженні (прн 20)	+			+	
Вміти формулювати суспільно-значиму проблематику наукового дослідження, володіти різними формами публічної презентації результатів дослідження (прн 23)			+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Участь у дискусіях - на заняттях будуть запропоновані форми індивідуальної та групової роботи за різними завданнями з аналізу прочитаних матеріалів, аналізу кейсу та обґрунтування засад власного дослідження, РН1.1., РН2.2, РН2.3 (10 балів max/ 6 балів min)
2. Творчі завдання з підготовки аналітичного огляду стратегій, рецензії щодо їх пізнавальних можливостей РН1.1., РН2.1. (10 балів max/ 6 балів min)
3. Фрагмент тексту дисертації з обґрунтуванням наукової проблеми та аналітичного огляду її розробленості; його презентація РН1.1., РН2.1. РН2.2, РН2.3 (20 балів max/ 12 бали min)
4. Тези наукової доповіді за результатами дисертаційного дослідження та їх презентація РН2.1., РН2.2, РН2.3, РН3.1. (10 балів max/ 6 балів min)
5. Дизайн наукової статті за результатами дисертаційного дослідження та його презентація РН3.1. (10 балів max/ 6 балів min)

- підсумкове оцінювання: письмовий екзамен – 40 балів. Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) екзамену – 24 бали.

- умови допуску до підсумкового екзамену: здобувач не допускається до екзамену, якщо сумарна оцінка менша за критично-розрахунковий мінімум **36 балів**. Допуском до екзамену є виконання письмових творчих робіт як відпрацювання практичних занять з кожної невідпрацьованої теми дисципліни та підсумкову проектну роботу.

7.2 Організація оцінювання:

1. Участь у дискусіях – 1-7 теми;
2. Творчі аналітичні завдання (аналітичний огляд, рецензія) 1, 3, 4 теми;
3. Фрагмент тексту дисертації, його презентація – 5 тема;
4. Тези наукової доповіді, їх презентація – 6 тема;
5. Дизайн наукової статті, його презентація – 7 тема.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин			Консультації
		лекції	практичні заняття	Самостійна робота	
1.	Сучасні виклики соціології і дилеми розвитку соціологічної науки: глобальний та український виміри	-	4	12	-
2.	Тематичні стратегії соціологічних досліджень у XXI столітті	-	2	6	-
3.	Провідні когнітивні орієнтації в сучасній соціології: специфіка сциентистської, гуманітарної та технологічної орієнтацій	2	2	6	-
4.	Позитивна і негативна евристика сучасних теоретичних стратегій соціологічного дослідження	2	4	12	-
5.	<i>Практична робота 1</i> Обґрунтування наукової проблеми і теоретичних засад її соціологічного дослідження (за темою дисертації)	-	4	18	-
6.	<i>Практична робота 2</i> Підготовка тез наукової доповіді за темою дисертації	-	4	18	-
7.	<i>Практична робота 3</i> Розробка дизайну наукової статті за темою дисертації	-	4	18	2
	ВСЬОГО	4	24	90	2

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 4 год.

Практичні заняття - 24 год.

Консультації - 2 год.

Самостійна робота - 90 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

- Hanafı, Sari (2019). Global Sociology – Toward New Directions. Global Dialogue. Magazine of the International Sociological Association. - Volume 9, Issue 1. - <http://globaldialogue.isa-sociology.org/global-sociology-toward-new-directions/>
- Michel Wieviorka. The Dilemmas of Sociological Intervention // Public Sociology // ISA e-course, відео-лекція. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.isa-sociology.org/en/publications/videos/global-courses/public-sociology/>
- Бакіров В. Соціологія в Україні // Сучасний стан і перспективи розвитку соціології в Україні та в Європі. Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної. - .: Ін-т соціології НАНУ, 2008. – с. 20-24.
- Бауман З. Глобалізація. Последствия для человека и общества. – М., 2004.
- Буравой М. Будущее социологии и социология будущего // Глобальный диалог.- Вип.6, 2015. – С.3.
- Коллинз Р. Четыре социологических традиции // Пер. Вадима Россмана. – М.: Изд. дом «Территория будущего», 2009. – 320 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://socioline.ru/files/5/40/kollinz_r._chetyre_sociologicheskikh_tradicii_universitetskaya_biblioteka_aleksandra_pogorelskogo_2009.pdf
- Кутуев П. Проблематика сучасного соціологічного теоретизування // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2009. - № 2. – С.144-165.

8. Куценко О. Соціологія: рольова модель на шляху між екстримами (дороговкази XIX Світового конгресу соціологів) // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - №4, 2019. - С. 147-157.
9. Куценко О. Українська соціологія в європейському контексті // Сучасний стан і перспективи розвитку соціології в Україні та в Європі. Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної. - .: Ін-т соціології НАНУ, 2008. - С. 25-46.
10. Попова И. Публичность как проблема функционирования социологии в Украине// Сучасний стан і перспективи розвитку соціології в Україні та в Європі. Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної. - .: Ін-т соціології НАНУ, 2008. - С. 47-58
11. Селеньи И. Тройной кризис американской социологии // Глобальный диалог. - Вып.6, 2015. - С.3-4.
12. Уоллес К. Європейська соціологія // Сучасний стан і перспективи розвитку соціології в Україні та в Європі. Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної. - .: Ін-т соціології НАНУ, 2008. - С. 15-19.
13. Черниш Н. Стан сучасного загальносоціологічного теоретизування // Український соціум. - 2018. - № 1. - С. 19-35.
14. Штомпка П. Десять тез про статус соціології в нерівному світі // Вісник Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка. - 2012. - № 3. - С.8-9.

Додаткова:

1. Alatas, Syed Farid & Vineeta Sinha (2017). Sociological Theory Beyond the Canon. - Palgrave Macmillan, London. - 391 p.
2. Lyon, David. The Culture of Surveillance: Watching as a Way of Life. - Publisher: Polity, 2018. - 172p.
3. Salvatore, Armando (2016), The Sociology of Islam: Knowledge, Power and Civility. - Wiley Blackwell: Oxford. - 342 p.
4. Александер Дж. Смыслы социальной жизни: культуросоциология. - М., 2013. - 640 с.
5. Бабенко С. Интеллектуальные вызовы современного общества: социолог между признанием и призванием // Соціолог між покликанням і визнанням. Матеріали Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної. - .: Ін-т соціології НАНУ, 2010. - С.46-62
6. Бек У. Освободительный катастрофизм: что это означает для изменения климата и общества риска? // СОЦИС. - 2016. - № 1. - С.177-185.
7. Берроуз Р., Севидж М. После кризиса? Big Data и методологические вызовы эмпирической социологии // СОЦИС. - 2016. - № 3. - С. 28-35.
8. Буравой М. Социология и неравенство // СОЦИС. - 2015. - № 7. - С.5-14.
9. Бурдые П. Социальное пространство: поля и практики. - М., 2005.
10. Валлерстайн И. Конец знакомого мира: Социология XXI века. - М., 2003.
11. Дерлуг'ян Г. Соціальна еволюція людства: західний і радянський модернізаційні досвіди // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2018. - № 2. - С. 165-184.
12. Зборовский Г.Е. Теоретическая социология: quo vadis? // СОЦИС. - 2013. - № 9. - С.14-23.
13. Иванов Д.В. Этапы эволюции социологии и доминантные типы теоретизации // СОЦИС. - 2013. - № 9. - С.3-13.
14. Куценко О. Д. Общество и социологическая интервенция: от функциональных ролей к инверсии субъекта и объекта // Социологический журнал. - М., 2009. Том. 0.- № 2. - С. 97-103. [Электронный ресурс] - Режим доступа до ресурсу: <http://jour.isras.ru/upload/journals/1/articles/1076/submission/original/1076-2013-1-SM.pdf>
15. Кравченко С.А. К итогам конференции Европейской социологической ассоциации (12 конференция ЕСА) // СОЦИС. - 2016. - № 4. - С. 147-154.
16. Кутуев П. Соціальна реальність і трансформації XX ст.: між концепціями та утопіями // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2012. - № 3. - С.68-76.
17. Лубский А.В. Междисциплинарные научные исследования: когнитивная «мода» или социальный «вызов»? // СОЦИС. - 2015. - С. 3-11.
18. Макеев С. Что значит быть социологом сегодня // Соціологія і суспільство сьогодні. Матеріали II Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної. - .: Ін-т соціології НАНУ, 2009. - С. 29-49.

19. Нотатки з III Конгресу САУ // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2018. - № 1. – С.199-207.
20. Ритцер Дж. Современные социологические теории. 5 изд. – СПб., 2002.
21. Савельєв Ю.Б. Соціальне включення та ексклюзія як форми взаємодії в суспільстві: евристичний потенціал соціологічних концепцій // Український соціум. – 2015. - № 4. – С.61-74.
22. Савчинський Р. Проект аналітичної соціології, або У пошуках відповіді на питання «чому»? // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2018. - № 1. – С.46-64.
23. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2017. – 198 с.
24. Танчер В. Актуальні проблеми соціологічної науки // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2014. - № 2. – С.180-189.
25. Тарасенко В. Соціологія на шляху до нової якості – інтелектуального глобалізму // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2012. - № 4. – С.215-222.
26. Черниш Н. Соціологія сьогодення: тенденції та перспективи розвитку // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2017. - № 4. – С. 5-21.
27. Штомпка П. В фокусе внимания повседневная жизнь. Новый поворот в социологии // СОЦИС.– 2009. - № 8.- С.3-13
28. Штомпка П. «Позитивистский манифест» // СОЦИС. – 2015. - № 2. – С.38-40.
29. Шульга Н.А. Дрейф на обочину: двадцать лет общественных изменений в Украине / Раздел III. Современные вызовы украинскому обществу. – К. : Друкарня “Бізнесполіграф”, 2011. – С. 440 – 445.